

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

Viite: Liikenne- ja viestintäministeriön selvityspyyntö 13.2.2015, LVM/321/13/2014

Lausunto yksityistielain uudistustarpeita koskevasta selvitysmiehen raportista

Suomen metsäkeskus pitää tärkeänä yksityistielain uudistamista ja yksityistiestöön liittyvää kehitystyötä. Lainsäädännön uudistamisen tulee edesauttaa yksityistiestön kuntotason ja liikenteellisen käytettävyyden parantamista, resurssien suuntaamista ja yksityistiestöön liittyvän hallinnon tehostamista. Metsäkeskus on huolissaan yksityistiestön kunnan rapautumisesta tilanteesta, jossa aines- ja energiapuukuljetukset ja muu metsätalouden liikenne ovat kasvamassa näköpiirissä olevien metsäteollisuuden uusinvestointien myötä.

Metsäkeskus toteaa lausuntonaan pyyntönne mukaisesti yksityistielain uudistamistarpeista ja tehdystä selvityksestä seuraavaa:

Valtionavustusten yhdistäminen

Valtionavustusjärjestelmien yhdistämisellä on periaatteessa mahdollista säästää tehoa tukien hallintaan. Myös asiakkaan kannalta yksi tukijärjestelmä olisi selkeämpi. Riski kuitenkin on, että yksi tukijärjestelmä yhdistettynä koko tieverkoston rahoituksen hallintaan vähentäisi metsäteiden rakentamiseen ja peruskorjaukseen käytettävissä olevaa julkista tukea. Tämä heikentäisi kasvaville puunkuljetuksille tärkeän metsätieverkoston kuntoa. Riski on myös se, että nykyisin metsäteiden rakentamiseen ja peruskorjaukseen käytettävissä oleva julkinen tuki ei jatkossa kohdentuisi edes yksityisteiden tai valtion alempiasteiden tieverkon, vaan tieverkoston pääväylien ja kantatieverkoston kunnossapitoon. Kaiken kaikkiaan seuraus olisi, että niin metsä-, kuin myös yksityis- ja valtion alempiasteisen tieverkoston kunto edelleen heikkenisi, mikä olisi erittäin haitallista tarpeelle pystyä huolehtimaan kasvavien puunkuljetusten toimivuudesta ympärivuotisesti.

Yksityisteiden tai valtion alempiasteisten teiden kunnossapidon ongelmia ei tule rahoittaa nykyisin metsäteiden rakentamiseen ja peruskorjaukseen käytettävissä olevalla julkisella tuella. Tämän sijaan yksityisteiden ja valtion alempiasteisten teiden kunnossapitoon tulisi ohjata niiden hoito- ja kunnostustarvetta vastaava määrä valtion rahoitusta. Mikäli valtionavustusjärjestelmät päätetään yhdistää, tulee sitä ohjaava lainsäädäntö valmistella niin, että määrärahasiirrot metsäteiden rakentamisesta ja peruskorjauksesta yksityis- ja valtion

17.4.2015

alempiasteisen tieverkoston kunnostamiseen, ja varsinkaan pääväylien ja kantatieverkoston kunnossa pitämiseen, eivät ole mahdollisia.

Jos valtionavustusjärjestelmät yhdistetään, olisi Suomen metsäkeskus luonteva toimija hallinnoimaan yksityisteille myönnettäviä avustuksia. Metsäkeskuksella on pitkä kokemus yksityisteiden rakentamisesta ja rahoituksesta. Lisäksi Metsäkeskuksella on käytössään metsävaratietoa, josta on merkittävää hyötyä avustusten kohdentamisessa. Avustusten hallinnointi kytkeytyisi myös em. yksityistiestöä koskevaan tietojärjestelmään, jonka rakentamista selvityksessä esitetään Metsäkeskuksen tehtäväksi. Mikäli avustukset hallinnoitaisiin esim. ELY-keskusten kautta, olisi luotava käytäntö, jossa Metsäkeskus osallistuu avustuksia koskevaan päätöksentekoon ja avustusten kohdentamiseen.

Maanteiden, katujen ja yksityisteiden rajapinta

Nykyinen jaottelu on hyvä. Valtio huolehtii maanteistä, kunnat kaduista ja yksityiset yksityisteistä. Vähäliikenteisillä alueilla mahdolliset maanteiden lakkauttamiset on tehtävä suunnitellusti ja samassa yhteydessä on tarkasteltava kokonaisuutta laajemmin, kuten selvitysmies esittää. Tällöin kunnossapitovastuu jakautuu esimerkiksi laajemmalle tiestökunnalle. Valtion tai kunnan pitää mielestämme olla edelleen osakkaana tiestökunnassa.

Asemakaava-alueen yksityistiet

Arviomme mukaan asemakaava-alueen yksityistiet kannattaa muuttaa kunnan ylläpitämäksi kaduksi. Tilanteita voi tulla vastaa, kun esimerkiksi asutus laajenee kuntien ja kaupunkien reuna-alueilla.

Yksityisteiden toiminnallinen luokitus

Yksityistiestön toiminnallinen luokittelu on erityisen tarpeellinen. Luokittelun tulisi perustua selvitysmiehen esittämällä tavalla tiestön yhteiskunnalliseen tai liikenteelliseen merkittävyyteen. Yksityistiestöä koskevaa tietovarantoa varten olisi luotava paikkatietopohjainen, päivitettävä hallintajärjestelmä, jossa tiestön toiminnallinen luokittelu toteutettaisiin. Yhtenä vaihtoehtona on hyödyntää Digiroad-järjestelmää, kuten selvitysmies esittää.

Oleellista on, että järjestelmään voitaisiin tuoda ja päivittää tiestön ja yksityistiesiltojen kuntotietoa. Kunto- ja merkittävyystiedon perusteella olisi mahdollista arvioida tiestön korjaustarpeet, kiireellisyys ja resurssien kohdentaminen. Järjestelmä olisi toteutettava mahdollisimman avoimena niin, että tiestön käyttäjät voisivat hyötyä tiestön kunto- ja olosuhdetiedoista esim. kuljetusten suunnittelussa. Järjestelmä edesauttaisi myös erilaisten palvelujen (urakointi, tienhoito, neuvonta) tarjoamisessa tiekunnille.

17.4.2015

Järjestelmän luominen, toiminnallinen luokittelu, tiestön kuntoinventointi ja tietojen ylläpito on mittaluokaltaan laaja tehtäväkokonaisuus. Kestävän metsätalouden rahoituslaissa ei ole säädetty yksityistieverkkosuunnitelman tekemistä Metsäkeskuksen julkiseksi hallintotehtäväksi, eikä siihen olisi nykyresurssein mahdollisuksiakaan. Sinänsä työ soveltuisi hyvin Metsäkeskuksen edistämistehtävään, mutta edellyttäisi järjestelmän tekovaiheessa erillisrahoitusta, kuten selvitysmieskin raportissaan esittää.

Luokittelun yhteydessä on varauduttava siihen riskiin, että pienten metsäteiden, jotka ovat pääteiden sivuhaaroja, kunto saattaa heiketä. Oleellista on, että kuorma-autolla päästään kuitenkin mahdollisimman lähelle leimikkoa. Riski voidaan minimoida perustamalla tiestökuntia, ts. etteivät pienet pistotiet jää oman onnensa nojaan.

Valtio tai kunta tieosakkaana

Näkemyksemme mukaan kunta tai valtio voi olla tieosakkaana ja osallistua tien hallintoon. Joissain tapauksissa yhteisön mukanaolo saattaisi parantaa tien kuntoa, koska yhteisön edustaja voisi tuoda hallintoon ja kunnossapitoon lisää osaamista.

Kuntien hoitosopimuksia voisi jatkaa alueilla, joissa ne on todettu toimiviksi. Toimivia rakenteita ei kannata säännöstelyllä purkaa. Äkillinen muutos saattaisi johtaa hetkelliseen tiestön kunnan heikkenemiseen alueilla, joissa hoitosopimuksia on.

Yksityistiestön hallinnon kehittäminen

Tiekuntien hallinnon kehittäminen kohti suurempia tiestökuntia on ehdotuksena ilman muuta kannatettava. Isommat yksiköt tehostaisivat tienpitoa ja avaisivat palvelumarkkinoita esimerkiksi tieisännöinnissä ja kunnossapidossa. Tienpito muuttuisi ammattimaisemmaksi, mikä todennäköisesti lisäisi tieosakkaiden omaa rahallista panostusta tienhoitoon ja tehostaisi tukien käyttöä. Yhdellä hankkeella ja päätöksellä voitaisiin kunnostaa laajempia tiestökokonaisuuksia. Tämä näkyisi ajan myötä tiestön kunnan kohentumisena. Tiestökunnilla voisi olla mahdollisuus järjestää myös muita asumiseen liittyviä osalualueita, kuten esim. jätehuolto.

Kuntien tielautakunnat

Kuntien tielautakunnat voitaisiin lakkauttaa ja siirtää toimitus- ja muutoksenhakuasiat Maanmittauslaitokseen, kuten raportissa esitetään. Varsinkin muutoksenhaussa pienet kunnat ovat hankalassa asemassa, koska osapuolet saattavat olla läheisiä toisilleen. Toiminta olisi tasapuolista, jos asiat käsiteltäisiin Maanmittauslaitoksessa.

17.4.2015

Muuta

Kohta 1.5. Lisähuomioita ympäristökysymyksiin

Lähtökohtana voidaan pitää, ettei tietä saa tehdä tai tieoikeutta myöntää, jos siitä aiheutuu huomattavaa haittaa asutukselle, luonnolle tai muulle ympäristölle tai muulle yleiselle tai yksityiselle edulle.

Tiekuntien ja tieosakkaiden tienpitoon liittyvässä päätöksenteossa noudatettavat ympäristösäännökset on myös täsmennettävä. Tällaisia täsmennystä kaipaavia asioita ovat mm. maisematyöluvan tarve erilaisissa parantamishankkeissa ja mahdollista ympäristölupaa edellyttävien uusiomateriaalien käyttö tien ylläpidossa.

Kuitenkin esimerkiksi uuden metsätien rakentaminen tulisi olla pääsääntöisesti mahdollista edellyttäen, että ympäristölle aiheutuva haitta minimoidaan.

Parantamishankkeisiin ei tarpeettomasti tule lisätä luvanvaraisuutta.

Lahdessa 17.4.2015

Ari Eini
johtaja
Suomen metsäkeskus